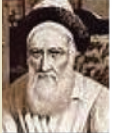
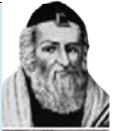

רבי שלום יהודה גרוס
האדמו"ר מהאלמין
נשיא מפעל הזוהר העולמי

ספר סיבת אריכות הגלות

התרשלות התלמידי חכמים מלעסוק בחכמת
הקבלה היא הגורמת אריכות הגלות

אור הזוהר 569 ★ אדר א' תשע"ד

מפעל הזוהר העולמי

בנשיאות נ"ק אדמו"ר מהאלמין שליט"א מחבר למעלה מאלף ספרים טל: 0527651911

גרולי הצריקים אומרים ללמוד זוהר הקדוש

ראיית מהרח"ו מתיקון ל'

יבִּשֶׁה, וְלֹא בְעָאן לְאַשְׁתַּדְּלָא בְּחֻכְמָה
דְּקַבְלָה, דְּגַרְמִין דְּאַסְתַּלַּק נְבִיעוּ דְחֻכְמָה
דְּאִיהִי י' מִינָה - וְאַשְׁתַּאֲרַת ב' יְבִישָׁה. וְי' לֹון
דְּגַרְמִין עֲנִיּוּתָא וְחֻרְבָא וְכִזְזָה וְהִרְגַּ וְאַבְדָּן
בְּעֵלְמָא!

וְהָאִי רוּחַ דְּאַסְתַּלַּק אִיהוּ רוּחַ דְּמְשִׁיחַ כְּמָה
דְּאַתְמַר. וְאִיהוּ רוּחַ הַקֹּדֶשׁ, וְאִיהוּ
'רוּחַ חֻכְמָה וְכִינָה, רוּחַ עֲצָה וְגְבוּרָה, רוּחַ
דְּעֵצָה וְיִרְאַת יְהוָה' (ישעיה יא ב).

פְּקוּדָא תְּנַנְיָנָא: 'וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי אֹר, וְיִהְיֶה אֹר' (בראשית א ג). וְדָא אֶהְבֵּה
דְּאִיהוּ אֶהְבֵּת חֶסֶד. הֵדָא הוּא דְכְתִיב:
'וְאֶהְבֵּת עוֹלָם אֶהְבֵּתֶיךָ עַל כֵּן מְשַׁכְּתֶיךָ חֶסֶד'
(ירמיה לא ב). וְעֵלָה אֶתְמַר: 'אִם תְּעִירוּ וְאִם
תְּעוּרוּ אֶת הָאֶהְבֵּה עַד שְׁתַּחֲפֹץ' (שיר השירים
ב ז). יִרְאָה אֶתְקִרְיַאת מְסֻטְרָא דְשְׂמָאֲלָא,
וְאֶהְבֵּה אֶתְקִרְיַאת מְסֻטְרָא דִּמְיָנָא.

אִית יִרְאָה וְאִית יִרְאָה. אִית אֶהְבֵּה וְאִית
אֶהְבֵּה. יִרְאָה דְּדַחֵיל בַּר נֶשׁ לְקוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא בְּגִין דְּלֹא נְחִית מְנַכְסוּי, אוּ בְּגִין
דְּלֹא יְמוּתוֹן בְּנוּי בְּחִיּוּי - אֶשְׁתַּכַּח דָּאִם הָוָה
נְחִית מְנַכְסוּי אוּ אִם יְמוּתוֹן בְּנוּי בְּחִיּוּי דְּלֹא
הָוָה דַּחֵיל לִיה, וּבְגִין דָּא הָוָה רַחִים לִיה. הָאִי
יִרְאָה וְאֶהְבֵּה לֹא שׁוּי לְיִרְאַת יְהוָה וְלֹא אֶהְבֵּה
דִּלְיָה לְעַקְרָא. אָבַל רַחִימוּ וְדַחֵילוּ עֵיקְרָא
דִּלְיָה בֵּין טַב וּבֵין בִּישׁ. וּבְגִין דָּא אֶתְקִרְיַאת
הָאִי יִרְאָה וְאֶהְבֵּה עַל מְנַת לְקַבֵּל פְּרָס.

זֶה לְשׁוֹן הַמַּהְרַח"ו [רַבִּי חַיִּים וִיטְאֵל] בְּהַקְדַּמְתּוֹ לְכַתְבֵי הָאֲרִיז"ל: וּמְצַאֲתִי
אוּן לִי וְאֲנִינָה בְּקַרְבִּי וּלְבִי דְוִי, מִמְּאָמַר אַחַד
הַיּוֹבָא בְּסִפְרֵי הַתְּקוּנִים תִּיקוּן ל' (דף עג ע"ב - עד
ע"א). וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: נְתִיב תְּנַנְיָנָא: 'וְרוּחַ אֱלֹהִים
מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם'. מֵאִי וְרוּחַ? אֵלָא,
בְּוִדָּאִי בְּזִמְנָא דְשְׁכִינְתָא נְחַתַּת בְּגִלוּתָא, הָאִי
רוּחַ נָשִׁיב עַל אֵינּוֹן דְּמִתְעַסְקִי בְּאוּרִייתָא,
בְּגִין שְׁכִינְתָא דְאַשְׁתַּכַּחַת בִּינֵיהוּ. וְהָאִי רוּחַ
אַתְעֵבִיד קָלָא, וְיִמָּא הַכִּי: 'אֵינּוֹן דְּמִיכִין
דְּשִׁינְתָא בְּחוּרִיהוֹן, סְתִימִין עֵינֵינּוֹן אֶטִּימִין
דְּלָבָא. קוּמוּ וְאַתְעִירוּ לְגַבִּי שְׁכִינְתָא! דְּאִית
לְכוּן לָבָא בְּלֹא סְכַלְתְּנוּ לְמַנְדַּע בְּה, וְאִיהִי
בִּינִיכוּ!'

וְרוּא דְּמֵלָה: 'קוּל אוֹמַר קָרָא' (ישעיה מ ו),
כְּגוֹן 'קָרָא נָא, הִישׁ עוֹנֵךְ? וְאַל מִי
מְקַדוּשִׁים תְּפָנָה?' (איוב ח א). וְהָאִי אֶמְרַת:
'מָה אֶקְרָא, כָּל הַבְּשׂוֹר חֲצִיר' - כִּלְאֵי אֵינּוֹן
כְּבַעֲרִין דְּאַכְלִין חֲצִיר! וְכָל חֶסֶדוֹ כְּצִיץ
הַשְּׂדֵה! (סו) - כָּל חֶסֶד דְּעַבְדִּין לְגַרְמִייהוּ
עַבְדִּין! וְאַפִּילוּ כָּל אֵינּוֹן דְּמִשְׁתַּדְּלִין
בְּאוּרִייתָא, כָּל חֶסֶד דְּעַבְדִּין לְגַרְמִייהוּ עַבְדִּין!
בְּהָוָא זִמְנָא וְיִזְכּוּר כִּי בְשׂוֹר הָמָה, רוּחַ
הוֹלֵךְ וְלֹא יִשׁוּב' (תהלים עח לט)
לְעֵלְמָא! וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְּמְשִׁיחַ. וְי' לֹון מָאן
דְּגַרְמִין דִּיזִיל לִיה מִן עֵלְמָא וְלֹא יְתוּב
לְעֵלְמָא! דְּאֵלִין אֵינּוֹן דְּעַבְדִּין לְאוּרִייתָא

וּבְגִינִי דָא אָמַר קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא (שם):
'הַשְּׁבַעְתִּי אֶתְכֶם בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם
בְּצַבֹּאוֹת אוֹ בְּאֵילוֹת הַשָּׁדָה, אִם תְּעִירוּ וְאִם
תְּעוֹרְרוּ אֶת הָאֵהָבָה עַד שֶׁתַּחֲפִץ' - דְּאִיהוּ
רְחִימוּ בְּלֹאוּ פָּרְס, וְלֹא עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרְס.

דִּירָאָה וְאֵהָבָה עַל מְנַת לְקַבֵּל פָּרְס - אִיְהִי
שֶׁל שְׁפַחָה! 'וְתַחַת שְׁלֹשׁ רְגָזָה אֶרֶץ... תַּחַת
עֶבֶד כִּי יִמְלוֹךְ... וְשְׁפַחָה כִּי תִירֵשׁ
גְּבִירְתָּהּ!' (משלי ל כא-כג) עַד כָּאן לְשׁוֹן
מֵהֶרַח"ו.

ועליו נוסף ביאור מספר 'אילנא דחיי' מהגה"צ המקובל רבי שבתני גן שליט"א

וּמְצֵאתִי אוֹן לִי וְאֵינִיָּה בְּקִרְבִּי וְלִבִּי דוֹי, מִמָּאֲמַר אֶחָד הוֹבֵא בְּסֵפֶר הַתְּקוּנִים תִּיקוּן ל' (דף עג
ע"ב - עד ע"א). וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: נְתִיב תְּנִינָא: 'וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם'. מֵאִי

אילנא דחיי

השם - למרות חולשתו המיידית, בכל זאת התחזק
רבינו והמשיך להוכיח בעליל איך ולמה
התשלולתינו בלימוד הקבלה היא 'סיבת
הסיבות ועילת העילות' למה באמת נְתַאָרְךְ קִצְנֵנו
וְגִלְתַנְנוּ, ומדוע לא בָּא בְּן יִשְׂרָאֵל!

ג מִמָּאֲמַר אֶחָד הוֹבֵא בְּסֵפֶר הַתְּקוּנִים תִּיקוּן ל' וכו'.
טרחנו להעתיק בביאורינו את כל דברי המאמר הנ"ל
מתיקוני זוהר - תיקון ל', וגם במקום שלכאורה היה
שייך לקצר לכתוב וכו'. בנוסף, טרחנו לפרש את כל
דברי המאמר ולא הסתפקנו רק לתרגמו ללשון
הקודש, כי ידענו בליבנו שלא יובן עומק כוונת
מהרח"ו אלא אם כן נפתח ונערוך כשלחן מלא
מעדנים את כל דברי התיקוני זוהר הנ"ל. ולצורך
מלאכה זו נעזרנו בביאור הגר"א על התיקוני זוהר,
בפירוש 'מתוק מדבש', וגם בפירוש 'באר לחי ראי'
- והזכרנו כל אחד במקומו בציונים: 'הגר"א',
'מ.מ.', 'ב.ל.ר.'. ומחמת אריכות המאמר ראינו לנכון
לחלקו לענפים - וזה כדי לתת לקורא הנעים ריוח
בין פרשה לפרשה להתבונן במה שלפניו.

ענף א: נְתִיב תְּנִינָא: 'וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי
הַמַּיִם' וכו'. הַנְּתִיב הַשְּׁנִי - עֵינִן בְּפִרְדֵס רִימוֹנִים
לרמ"ק דהַנְּתִיב הַשְּׁנִי מ-ל"ב נתיבות חכמה נקרא
'וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם' - משום שהרוח
הזה של אלהים השני (הכתוב בתורה) הוא המשפיע
אל השכינה ומאיר אותה, וכביכול מלחלח אותה
ממימי החסד, ועל ידי כך מושפעים בעלי התורה
שהשכינה שרויה ביניהם (ב.ל.ר.).

ושואל התיקוני זוהר: מַה זֶה 'וְרוּחַ?' ר"ל - מה
הכוונה לפי הסוד? ואמר: אֵלֶּא בְּוֹדָאֵי בְּזִמְנָא
שֶׁהַשְּׁכִינָה יוֹרְדַת לְגִלּוֹת 'הָרוּחַ' הַזֶּה נוֹשְׁבַת עַל אוֹתָם
שְׂמַתְעַסְקִים בְּתוֹרָה, והנשיבה היא משום שֶׁהַשְּׁכִינָה
נִמְצְאָת בְּיַנְיָהֶם. ר"ל - שלומדי התורה בגלות
מושפעים מזה הרוח על ידי השכינה השורה
ביניהם. וְהָרוּחַ הַזֶּה נִעְשֵׂית קוֹל - כי 'רוח' היא
בחינת 'זעיר אנפין' שמשם שורש הקול. וזה הקול
יאמר כִּף: 'אוֹתָם יִשְׁנִים שְׁשֵׁנָה בְּנַחֲרִיָּהֶם' או אולי
יש לפרש 'ששינה בנקבי עיניהם', סְתוּמֵי הָעֵינַיִם
ססתומות עיני שכליהם, וְאִטוּמֵי הַלֵּב וגם אטומים
לבם מלהתבונן!

עתה מעורר אותם הקול ואומר: קוּמוּ וְהִתְעוֹרְרוּ אֵל
הַשְּׁכִינָה - ר"ל לכבוד השכינה, שֵׁישׁ לְכֶם לֵב שְׁהִי
לְכֶם לֵב שֶׁמֵבִין בְּתוֹרָה, אבל אתם פְּלִי הַשְּׁפֵל לְדַעַת

א. וּמְצֵאתִי אוֹן לִי וכו'. 'אוֹן' - כצ"ל, ולא כמו
שראיתי בספר אחד שהוסיף הניקוד ויצא לו 'אָוֶן'.
דפשוט שמהרח"ו סמך על הפסוק בספר הושע (יב
ט) וַיֹּאמֶר אֶפְרַיִם אֶף עֲשֵׂרְתִי מְצֵאתִי אוֹן לִי וגו',
ולכן גם פה בהקדמתו דייק כלשון אותו מקרא
וכתב: 'מְצֵאתִי אוֹן לִי'.

ועוד נראה לומר שכוונת מהרח"ו כמו שפירש רש"י
(שם) 'מְצֵאתִי אוֹן לִי: אוֹן - כח, עכ"ל. כלומר,
לאחר דתשש כחו של מהרח"ו מחמת אורך הגלות,
נתן הוא דעתו לְחַקֵר וְלְדַעַת מַה זֶה וְעַל מַה נְתַאָרְךְ
קִצְנֵנו וְגִלְתַנְנוּ, ומדוע לא בָּא בְּן יִשְׂרָאֵל? ואכן, מצא
מהרח"ו אוֹן לוֹ, רוצה לומר 'כח' ו-'ראיה' למה
באמת נְתַאָרְךְ קִצְנֵנו וְגִלְתַנְנוּ, ומדוע לא בָּא בְּן יִשְׂרָאֵל -
כמו שיפרש בסמוך.

עוד יש לומר שמהרח"ו כיוון למה שדרשו רבותינו
ז"ל על פסוק זה, כמו שהביא רש"י בהמשך פירושו
(שם) וז"ל: ומדרש אגדה היה דורש רבי שמעון זצ"ל
- מצאתי 'אוֹן לִי' מצאתי לִי 'שטר חוב'... 'אוֹן לִי' -
דיני שטר, כמו 'כותבין עליו אונו' (בבא קמא דף פ:),
עכ"ל. ובאמת, כמו שיבאר מהרח"ו עצמו בסמוך,
שטר חוב גדול יש לו לקב"ה על כלל ישראל במה
שהם מתרשלים בלימוד סודות התורה - דלדעתו זהו
עיקר הטעם למה נְתַאָרְךְ קִצְנֵנו וְגִלְתַנְנוּ, ומדוע לא בָּא
בְּן יִשְׂרָאֵל!

הרי לנו שני פירושים ללשון מהרח"ו 'מְצֵאתִי אוֹן לִי'.
אחד: 'כח' ו-'ראיה'. והשני: לשון 'שטר' ו-'תביעה'.
ב. וְאֵינִיָּה בְּקִרְבִּי, וְלִבִּי דוֹי וכו'. לכאורה כוונת מהרח"ו
בהני מילי לומר שאע"פ שמצד אחד היה לו לשמוח
במה שאמר מְצֵאתִי אוֹן לִי - דהרי מציאת הסיבה
לאורך הגלות הוא בדיוק מה שביקש כל-כך לדעת
בפרק הקודם, והרי עכשיו מצא לו 'אוֹן' - דהיינו
'ראיה' 'וכח' למה אכן נתארכה גלותינו המרה. אבל
דא עקא! שדוקא היא הנותנת שבמקום שישמח
במציאתו הגדולה אדרבא מצא מהרח"ו אֵינִיָּה
ושברון בקרבו - מלשון 'וְאֵינִיָּה וְאֵבְלוּ' (ישעיה ג כו).

לכן נאנח מהרח"ו והתבטא ש'אֵינִיָּה בְּקִרְבִּי וְלִבִּי
דוֹי' - משום שעתה שהבין בדיוק מה הסיבה
לאורך הגלות (דהיינו משום התרשלות לומדי התורה
לעסוק בסתרי תורה - כמו שמפרש הוא עצמו בהקדמה זו)
השיג מהרח"ו מיד עד כמה גדול הבילבוּל בקרב
רוב לומדי התורה - ועד כמה קשה יהיה ליישם
ולהפנים נחיצות לימוד הקבלה בקרבם! אבל ברוך

אותה - ולכן אתם כביכול ללא תבונה, דהיינו בלא התבוננות בסודות התורה, וגם איניכם מתבוננים לדעת בתיקון השכינה על ידי קיום המצוות. אבל עם כל זאת, הגם שאתם מתעלמים מן השכינה וצורך תיקונה - והיא ביניכם! (מ.מ)

ומוסיף 'באר לחי ראי' (לבעל דרכי תשובה' על יורה דעה) לבאר מה שאמר שיש לכם לב בלי השכל לדעת אותה - והיא ביניכם: דעיקר תיקון השכינה על ידי עסק התורה הוא בלימוד חכמת הקבלה, כמו שמפורש בתחילת הקדמת התיקוני זוהר (דף א ע"ב): אָבֵל עַל מְאִרֵי קְבֵלָה אֶתְמַר: 'לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים' - דְּלִית סְכֻלְתָּנוּ לְאַשְׁתְּמוּדַע בְּשִׁכְיִנְתָּא כְּאַלְיָן מְאִרֵי קְבֵלָה. וְאַלְיָן עֲבָדִין לָהּ דִּירָה וְלִקְוִדְשָׁא בְּרִיף הוּא, וּפְרָחִין עִמָּה. בְּכָל אֶתְר דְּאִיְהִי פְרַחַת פְּלָהוּ מְנַדְדִין עִמָּה בְּשִׁלְחוּתָא דִּילָהּ. (פירושו: אָבֵל עַל בְּעָלֵי קְבֵלָה נֶאֱמַר: 'לֹא תִקַּח הָאֵם עַל הַבָּנִים' - שְׂאִין שְׂכָל לְדַעַת אֶת הַשִּׁכְיָנָה כְּאוֹתָם בְּעָלֵי קְבֵלָה. וְאַלְו עוֹשִׂים לָהּ דִּירָה וְלִקְוִדְשׁ בְּרִיף הוּא, וּפְרוּחִים עִמָּה. בְּכָל מְקוֹם שֶׁהִיא פּוֹרַחַת, כְּלָם נוֹדְדִים עִמָּה בְּשִׁלְחוּתָהּ.) נִמְצָא אִם כֵּן, שְׂאֵל שְׁלוּמֵדִים רַק פִּשְׁטֵי הַתּוֹרָה נִרְאֶה שְׂאִין רוֹצִים לִרְחַם עַל הַשִּׁכְיָנָה וּלְתַקְנָה! עכ"ל.

הגר"א מבאר שעל כרחק מאמר זה מדבר על מצב השכינה בזמן הגלות. ו-רוח אלהים' הנזכר הוא התורה שהיא הסעד לשכינה בגלותה מבעלה 'זעיר אנפין'. ומה שהזכיר ענין השנה, כוונת המאמר כאן לרמוז שהשכינה כביכול 'ישנה' בתורה שבעל פה בלא רזין דאורייתא - בסוד 'אני ישנה' (שיר השירים ה ב), כמו שמפורש בתיקוני זוהר חדש (דף עג עמוד ד - בנדפס עם ביאור הגר"א).

וזה לשון התיקוני זוהר חדש שם: קוּם רַעֲיָא מְהֵימְנָא לְאַתְעָרָא לְהֵוּא דְּאֶתְמַר בֵּיהּ 'אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר'. וְכַמָּה אֲנוּן דְּמִיכִין וְשִׁינְתָּא בְּעֵינֵיהוּן - דְּלֹא פְתַחֲיָן לִוְן לְאַתְעָסְקָא בְּרִזִין דְּאוּרִיתָא! דְּכָל רַז 'אוּר' אֶתְקָרִי, לְאַנְהָרָא בֵּיהּ לְבַת עֵינָא וְלְאַתְעָרָא לָהּ בֵּיהּ לְגַבֵּי בְּעֵלָה. דְּאִיְהִי דְּמִיכָא בְּגִלּוּתָא בֵּין אֲנוּן מְאִרֵי תּוֹרָה. דְּלִית חַד מְנִיְהוּ דִּתְעַר לָהּ כְּבַעֲלָה דְּאִיְהוּ ר"ז - אוּר דְּנִהִיר בֵּיהּ כְּבַת עֵינָא, דְּרַז 'אוּר' אִיְהוּ בְּחֻשְׁבָּן. (פירושו: קוּם רוּעָה הִנָּאמְן לְהַתְעוֹרֵר לְאוּתוּ שְׂנַאמַר בּוּ: 'אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר'. וְכַמָּה הֵם יִשְׁנִים וְשִׁנְהָ בְּעֵינֵיהֶם - שְׂלֹא פּוֹתְחִים אוֹתָם לְהַתְעָסֵק בְּסוּדוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה! שְׂכָל רַז נִקְרָא 'אוּר', לְהֵאִיר בּוּ לְבַת הָעֵין וְלְעוֹרֵר אוֹתָהּ בּוּ אֶל בְּעֵלָה. שְׁהִיא יִשְׁנָה בְּגִלּוֹת בֵּין אוֹתָם בְּעָלֵי תּוֹרָה. שְׂאִין אֶחָד מֵהֶם שְׂעִינְוֵר אוֹתָהּ לְבַעֲלָה שֶׁהוּא ר"ז - הָאוּר שְׂמֵאִיר בֵּיהּ כְּבַת הָעֵין. שְׂרַז 'אוּר' הוּא בְּחֻשְׁבּוֹן [כְּלוּמַר, בְּגִימְטְרִיא] - עַד כֵּן לְשׁוֹן הַתִּיקוּנִי זוֹהַר חֲדָשׁ שֵׁם.

ובביאור הגר"א (שם) פירש: קוּם רַעֲיָא מְהֵימְנָא לְאַתְעָרָא לְהֵוּא ר"ל לְכַבוֹד הַשִּׁכְיָנָה דְּאֶתְמַר בֵּיהּ: 'אֲנִי יִשְׁנָה וְלִבִּי עֵר' - שֶׁהַשִּׁכְיָנָה נִקְרָאת 'אֲנִי' - וְהִיא יִשְׁנָה בְּגִלּוֹת כְּמוֹ שֶׁמִּמְשִׁיךְ הַמֵּאמַר לְפָרֵשׁ. וְמַה שֶׁאִמַר 'וְלִבִּי עֵר', בִּיאַר הַגְר"א שֶׁהוּא רַעֲיָא מְהֵימְנָא בְּעַצְמוֹ (דהיינו נשמת משה רבינו שהוא הרוּעָה הִנָּאמְן שְׂבָא לְגִלּוֹת סְתָרֵי תּוֹרָה לְעוֹלָם) שְׂאִינוּ יִשָּׁן, וְלִכֵּן אָמַר לוֹ 'קוּם רַעֲיָא מְהֵימְנָא לְאַתְעָרָא לְהֵוּא! וְמַה הַטַּעַם שֶׁהַשִּׁכְיָנָה יִשְׁנָה? דְּאִיְהִי דְּמִיכָא בְּגִלּוּתָא בֵּין

אֲנוּן מְאִרֵי תּוֹרָה הַעוֹסְקִים בְּפִשְׁטוּן שֶׁל הַלְכוּת - וְלֹא בְּרִזֵי תּוֹרָה, דְּלֹא פְתַחֲיָן לִוְן לְעֵינֵיהוּן לְאַתְעָסְקָא בְּרִזִין דְּאוּרִיתָא. וְזֶה דִּיִּיקָא מִצְבָּם שֶׁל לומדי התורה שלא פותחין עיניהם ברזי תורה, ולכן אין להם מאור העיניים - דְּרַז 'אוּר' אִיְהוּ בְּחֻשְׁבָּן דְּהַרִי דְּרַז' בְּגִמְטְרִיא 'אוּר'!

עוד כתב בביאור הגר"א (על מאמר תיקון ל' שהעתיק כאן מהרח"ו) על מה שאמר פְּגוּן: 'קָרָא נָא.. וְהִיא אֶמְרַת: 'מַה אֶקְרָא, כָּל הַבְּשׂוּר חֲצִיר' - ר"ל דִּאִין מִי שִׁיעֲנָה לָהּ (לשכינה). וְזֶה בַּעֲקֻבוֹת מִשִּׁיחָא שְׂכַתוּב בּוּ: 'וְאַבִּיט וְאִין עֲזָר וְאַשְׁתוּמָם וְאִין סוּמְךָ' (ישעיה סג ה), וְכִמוֹ שֶׁאִמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ (בסוף מסכת סוטה) בַּעֲקֻבוֹת מִשִּׁיחָא חוֹצֵפָא יִסְגָּא וְכוּ. - עכ"ל הגר"א.

מכל האמור בדברי התנאים שהם חכמי זוהר וכן מדברי רבינו הגר"א שביאר דעתם דעת זקנים, איך לא ניקח ללב ונשמור כחותם על ליבנו איך שחז"ל ראו בעין שכליהם וחזו ברוח קודשם ולכן הורו לנו בדבריהם 'דברי אש שלהבתי' שכאשר תלמידי חכמים אינם עוסקים בסודות התורה אלא רק בחלק הנגלה, דלצערם ולצער השכינה דומים הם לעיורים בבחינה מסוימת - או ליתר דיוק כלשון מאמר התיקונים (תיקון ל') שאנו עוסקים בו: כְּסֻתוּמֵי הָעֵינַיִם' - כְּלוּמַר, שִׁסְתוּמוֹת עֵינֵי שְׂכֻלֵיהֶם מִלְּהַבִּין. וְכֵן מִצִּינוּ לְשׁוֹן דוּמָה בְּדַבְרֵי הַגְר"א זִיע"א: מִצְבָּם שֶׁל לומדי התורה שלא פותחין עיניהם ברזי תורה, ולכן אין להם מאור העיניים - דְּרַז 'אוּר' אִיְהוּ בְּחֻשְׁבָּן, דְּהַרִי דְּרַז' בְּגִמְטְרִיא 'אוּר'! עכ"ל.

ובאמת, דברי הגר"א הנ"ל על מאמר התיקונים שאנו עוסקים בו מבוארים היטב, היטב במה שכתב רמח"ל ב'מסילת ישרים' (בפרק יט). ואע"פ שרמח"ל לא יכל לפרש עומק כונתו בספרו 'מסילת ישרים' מפני החרם והרדיפה שהיה אז במדינות אירופה נגדו בנוגע ללימוד הקבלה (כידוע) ולכן רק רמז לדברים שרשב"י פירשם בתיקוני זוהר (שהביא מהרח"ו כאן) על דרך מוסר ועבודת השם בכללות, עם כל זאת כל מי מכיר אפילו קצת בשאר ספרי הרמח"ל יודע בבירור שכונתו ראשית לכל היתה בנוגע לצורך הגדול המוטל על כל חסיד לעשות חסד עם קונו ולייחדו עם השכינה הקדושה על ידי העסק בסודות התורה (כמובאר לאורך ולרוחב במאמר התיקונים הנ"ל).

וז"ל רמח"ל (בפרק יט): וְהִנֵּה הַחֲסִיד הַזֶּה, מְלַבֵּד הָעֵבֻדָה שֶׁהוּא עוֹבֵד בְּמַעֲשֵׂה מִצְוֹתָיו עַל הַכּוֹנֵה הַזֹּאת, הֵנָּה וְדֹאֵי צִרִיךְ שִׁיעֲצַעַר תְּמִיד צַעַר מִמֶּשׁ עַל הַגִּלּוֹת וְעַל הַחוּרְבָן, מִצַּד מַה שֶׁזֶּה גוֹרֵם מִיעוּט כְּבִיכּוֹל לְכַבּוֹדוֹ יִתְבָּרַךְ, וְיִתְאוּהוּ לְגֹאֲלוֹהָ - לְפִי שְׂבָה יְהִיָּה עֵילוֹי לְכַבוֹד הַשֵּׁם יִתְבָּרַךְ... וְעַל הָעֵדֵר זֶה הַדְּבַר הַתְּרַעַם הַנְּבִיא: (ישעיה נט, טז) 'וַיִּקָּא כִּי אִין אִישׁ וַיִּשְׁתוּמָם כִּי אִין מְפָגִיעַ, וְאָמַר: (שם סג, ה) 'וְאַבִּיט וְאִין עֲזָר וְאַשְׁתוּמָם וְאִין סוּמְךָ', וְאָמַר: (ירמיה ל, יז) 'צִיּוֹן הִיא דְרַשׁ אִין לָהּ, וּפְרַשׁוּ זְכֻרוֹנָם לְבִרְכָה: (ראש השנה ל, א; סוכה מא, א) מְכַלֵּל דְּבַעֲיָא דְרִישָׁה... וְאָמַר עוֹד הַנְּבִיא: (ישעיה נא, יח) 'אִין מְנַהֵל לָהּ מִכָּל בְּנִים יְלָדָה וְאִין מְחֻזֵּק בְּיָדָה מִכָּל בְּנִים גְּדָלָה', וְאָמַר: (שם מ, ו) 'כָּל הַבְּשׂוּר חֲצִיר וְכָל חֲסִדוֹ כְּצִיץ הַשָּׂדֶה, וּפְרַשׁוּ

ורוח? אלא, בודאי בזמנא דשכינתא נחתת בגלותא, האי רוח נשיב על אינון דמתעסקי באורייתא, בגין שכינתא דאשתפחת ביניהו. והאי רוח אתעביד קלא, ויימא הכי: 'אינון דמיכין דשינתא בחוריהון, סתימין עייניו אטימין דלפא. קומו ואתערו לגבי שכינתא! דאית לכון לפא בלא סבלתנו למנדע בה, ואיהי ביניכו!'

ורזא דמלה: 'קול אומר קרא' (ישעיה מו), בגון 'קרא נא, היש עונך? ואל מי מקדושים תפנה?' (איוב ח א). והיא אמרת: 'מה אקרא, כל הפשר חציר' - בלא אינון כבעיך דאכלין חציר! 'וכל חסדו כציוץ השדה!' (שם) - כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין! ואפילו כל אינון דמשתדלין באורייתא, כל חסד דעבדין לגרמייהו עבדין!

אילנא דחיי

זכרונם לברכה: (עבודה זרה ב, ב) שכל חסד שעושים לעצמם הם עושים לטובת נפשם ולהנאתם, ואינם מתכוונים לכונה השלמה הזאת, ולא מבקשים על עילוי הכבוד וגאולתן של ישראל, שהרי אי אפשר לכבוד העליון להתרבות אלא בגאולתן של ישראל וברכוי כבודם שזה תלוי בזה באמת, עכ"ל רמח"ל. ודוק היטב במה שכתב רמח"ל 'שכל חסד שעושים לעצמם הם עושים לטובת נפשם ולהנאתם, ואינם מתכוונים לכונה השלמה הזאת' - דבאמת בהני מילי ציטט את המשך המאמר שהעתיק מהרח"ו מתיקון ל' - ראה לשונו המלא בענף הבא, וכן בביאורינו לקמן.

ענף ב: ורזא דמלה: 'קול אומר קרא' וכו' וסוד הדבר של התעוררות הקול הנזכר הוא מה שכתוב: 'קול אומר קרא' - זהו הקול של התפארת (דהיינו פרצוף זעיר אנפין שהוא 'בעלה' של ה'נוקבא' שהיא השכינה הקדושה) שאומר לשכינה בת ווגו: 'תקראי ותכריזי', כמו 'קרא נא' את הקריאה שאומר לך לקרוא ולהכריז. והוא שואל את השכינה: 'היש עונך?' ר"ל - האם יש מי שיענה ויקבל את הקריאה וההכרזה שלך? ואל מי מקדושים תפנה? כלומר, ואל מי מתלמידי החכמים שנקראים 'קדושים' תפני כדי שיתעוררו על ידי קריאתך והכרזתך? והיא אומרת בצער: 'מה אקרא!' ר"ל השכינה צועקת ומבקשת מהתלמידי חכמים שירחמו עליה ללמוד חכמת הקבלה - ואין עונה לה! וזה בעקבות משיח דכתיב 'אביט ואין עזר' (ישעיה סג, ה). [ב.ל.ר.]

ומבאר הטעם: משום ש-'כל הפשר חציר'! ומפרש - פולם הם כבהמות שאוכלים עשב, ר"ל שלומדים מתנהגים כבהמות שאוכלים עשב, ר"ל שלומדים רק פשטי התורה (שנמשלו לעשב ולחבן) ולא סתרי תורה (שנמשלו למאכל אדם ביחס לפשטי התורה). ועוד כתוב: 'וכל חסדו כציוץ השדה' - ומפרש: כל החסד שעושים עם הבריות עושים לעצמם על מנת לקבל פרס, ולכן זכות החסד שעושים יכול כציוץ השדה (כעשב שמצייץ מעל פני האדמה לשעה אחת בלבד ומהרה יבש ונכמס). ולא רק זאת אלא ואפלו כל אלו שמשתדלים בתורה ר"ל כל אלו שעוסקים רק בפשטי התורה, גם כן כל חסד שעושים - לעצמם עושים כל חסד שעושים על ידי עסק התורה שנקראת 'תורת חסד' - רק לתועלת עצמם עושים! ר"ל עבור שכר בעולם הזה ובעולם הבא - ואין כונתם עבור תיקון השכינה! (מ.מ.)

מוסיף ב.ל.ר. לבאר: דאם היה כונתם בעיקר לתיקון השכינה היה להם לעסוק ב'אור' התורה שהוא רזין דאורייתא ('אור' בגמטריא 'וד') - כי רק בזה יכולין להעלותה ולתקנה. וזה כמו דאמר ליה אליהו לרשב"י (ברע"פ נשא - דף קכו): דבהאי חבורא דילך דאיהו ספר ה'זהר' מן זוהרא דאימא עלאה תשובה, באלין לא צריך נסיון. ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי, דאיהו האי ספר הזהר, יפקון ביה מן גלותא ברחמי, ויתקיים בהון 'י' בדרך ינחננו ואין עמו אל נכר' (דברים לב). (פירוש: בחבור זה שלך שהוא ספר ה'זהר' מזהר האם העליונה תשובה, באלה לא צריך נסיון (כלומר - חבלי משיח). ומשום שעתידין ישראל לטעם מעץ החיים שהוא ספר הזהר הנה יצאו בו מהגלות ברחמים (כלומר - ללא חבלי משיח), ויתקיים בהם: 'י' בדרך ינחננו ואין עמו אל נכר.)

בהמשך הקדמתו מאריך מהרח"ו לפרט ולבאר במילים שלו מה שאמרו חז"ל כאן בתיקון ל' שכל אלו שמשתדלים בתורה (שעוסקים רק בפשטי התורה) כל חסד שעושים - לעצמם עושים. ז"ל לקמן: ובפרט בזמננו זה בעונותינו הרבים אשר התורה נעשית קרדם לחתך בה אצל קצת בעלי תורה אשר עסקם בתורה על מנת לקבל פרס והספקות יתרות, וגם להיותם מכלל ראשי ישיבות, ודיני סנהדראות - להיות שםם וריחם נודף בכל הארץ. ודומים במעשיהם לאנשי דור הפלגה הבונים מגדל וראשו בשמים, ועקר סבת מעשיהם היא מה שכתב אחר כך הכתוב 'ונעשה לנו שם! עכ"ל.

וכמו שכבר הזכרנו לעיל, זה גופא מה שרמח"ל רמז עליו במסילת ישרים (פרק יט) באומרו שם: 'כל הפשר חציר וכל חסדו כציוץ השדה' (ישעיה מו, ו), ופרשו זכרונם לברכה (עבודה זרה ב, ב) - וכן במאמר התיקונים שלנו) שכל חסד שעושים לעצמם הם עושים לטובת נפשם ולהנאתם, ואינם מתכוונים לכונה השלמה הזאת, ולא מבקשים על עילוי הכבוד וגאולתן של ישראל! עכ"ל רמח"ל. ומה שאמר 'עילוי הכבוד' - כונתו לתיקון השכינה הקדושה שנקראת 'כבוד'. ולקמן בהקדמתו (וכן בביאורינו שם) מבאר מהרח"ו על פי דברי הזוהר הקדוש מה ראו כאן במאמר זה מתיקוני זוהר להשוות את אלו שלומדים רק פשטי התורה לבהמות, וכן מהיכתי תיתי להשוות את פשטי התורה לעשב בעלמא ורק את סודות התורה למאכל אדם!

בַּהֲהוּא זְמַנָּא 'וַיִּזְכּוּר בִּי בְּשַׁר הַמָּה, רוּחַ הוֹלֵךְ וְלֹא יָשׁוּב' (תהלים עח לט) לְעֵלְמָא! וְדָא אִיהוּ רוּחָא דְמִשִּׁיחַ. וַי לֹון מָאן דְגַרְמִין דִּיזִיל לִיה מִן עֵלְמָא וְלֹא יְתוּב לְעֵלְמָא! דְאֵלִין

אילנא דחיי

בה אלא פשטות התורה הנראית לעיניהם, ולא רוצים להשתדל בחכמת הקבלה - שלימוד זה מאיר את העינים להתבונן בנשמת ופנימיות התורה, וגורמים שמסתלק מעין החכמה שהיא י' ממנה - ר"ל שגורמים שיסתלק מן השכינה הארות מקור חכמה העליונה שהיא סוד י' דהוי"ה המאירה להשכינה דרך היסוד, ונשארת אות ב' יבשה - ר"ל אות ב' של בראשית שהיא השכינה נשארת יבשה. אם כן, אוי להם שגורמים עניות וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם על ידי שגורמים הסתלקות הארת החכמה מן השכינה!

גם לקמן בריש תיקון מג' חזר התיקוני זוהר ושנה על אזהרה חמורה זו בלשון הצורמת לאוזן השומע. ומשום דהתם מתבארים כמה פרטים נחוצים שיעזרו לנו להבין את דברי הגר"א אצלנו בביאורו לתיקון ל', ראינו לנכון להעתיק ולפרש לשון התיקוני זוהר לקמן.

זה לשון רשב"י בריש תיקון ל': 'בראשית' - תמן 'את"ר יב"ש'. ודא איהו ונהר יחרב ויבש' (ישעיה יט ה). בההוא זמנא דאיהו יבש ואיהי יבשה, צווחין בנין לתתא ביחודא ואמרין 'שמע ישראל' - ואין קול ואין עונה' (מלכים א - יח כו)! הדיא הוא דכתיב: 'אז יקראונו ולא אענה' (משלי א כח)! והכי מאן דגרים דאסתלק קבלה וחקמתא מאורייתא דבעל פה ומאורייתא דכתיב, וגרים דלא ישתדלון בהון, ואמרין דלא אית אלא פשט באורייתא ובתלמודא - בודאי כאלו הוא יסלק נביעו מההוא נהר ומההוא גן. ווי ליה! טב ליה דלא אתברי בעלמא ולא יוליף ההיא אורייתא דכתיב ואורייתא דבעל פה, דאתחשב ליה כאלו אתער עלמא לתהו ובהו, וגרים עניותא בעלמא ואורף גלותא!

ובפירוש 'מתוק מדבש' שם ביאר: אמר רבי שמעון: במלת 'פראשית' - שם 'את"ר יב"ש', כלומר ישנם אותיות את"ר יב"ש. פירוש: היסוד הנקרא 'מקום' (אתר) הוא יבש. וממשיך לבאר דבריו וזוהו 'נהר יחרב ויבש' ר"ל היסוד שנקרא גם 'נהר', הוא יחרב ויבש בלי מימי השפע, ולכן אין לו מה להשפיע למלכות שהיא בת זוגו. כתוצאה מזה, באותו זמן שהוא יבש משום שאין לו מה לתת לה כנ"ל, אז גם היא יבשה - כי הרי לא קבלה שפע מהיסוד. לכן באותו זמן צווחים הבנים למטה ביחוד ואמרין 'שמע ישראל' - ר"ל בני ישראל למטה צועקים באמירת היחוד של 'שמע ישראל' כדי שישמע ויבא 'זעיר אנפין' הנקרא 'ישראל' להתייחד עם המלכות שהיא נוקביה בשעת תפילת העמידה, אבל ואין 'קול' - ר"ל אין 'קול' של קריאת שמע שלהם נשמע לפני העמידה כדי שיתייחדו 'זעיר אנפין' ונוקביה בתפילה, ולכן ואין עונה' - אין מי שיענה וימלא את בקשת בני ישראל בתפילתם. זהו שפתיב: 'אז יקראנו' כשישראל הם בצרה וצועקים וקוראים להקב"ה בקריאת שמע,

ענף ג: בההוא זמנא 'ויזכור בי בשר המה, רוח הולך ולא ישוב' וכו'. באותו זמן שלפני ביאת המשיח נאמר: 'ויזכר' הקב"ה 'פי בשר המה' שבני האדם עוסקים רק בחיצוניות ופשטות התורה הנראה לעיניהם - כמו בשר האדם שנראה להם מבחוץ, לכן 'רוח הולך ולא ישוב' לעולם. ומפרש: זוהי רוחו של משיח שמתאחר לבא כל אורך זמן הגלות. כי רוחו היא 'רוח חכמה' - וכשאינ לומדים חכמת הקבלה מתאחר משיח לבא. אם כן, אוי להם למי שגורמים שילך לו מן העולם - ר"ל: אוי למי שגורם שהתעוררות הגאולה תלך ותסתלק מן העולם ולא ישוב משיח לעולם עד שיתעסקו בסתרי תורה! (מ.מ.) בביאור הגר"א כאן ציין שמה שאמרו שרוחו של משיח הוא רוח חכמה מבואר היטב במקום אחר בזוהר (באדרא רבא - פ. נשא דף קל ע"ב): וחד רוּחָא דְחַיִּי דְבִיָּה זְמִין לְזַמְנָא לְבְרִיָּה דְדוּד לְמַנְדַּע חֻקְמָתָא! וּמַהֲהוּא נִקְבָּא, אַתְעַר וְנִפְיֵק רוּחָא מִמוּחָא סְתִימָאָה, וְזַמִּין לְאַשְׁרָאָה עַל מְלַכָּא מִשִּׁיחָא, דְכְתִיב: 'וְנָחָה עָלָיו רוּחַ יְהוָה, רוּחַ חֻקְמָה וּבִינָה, רוּחַ עֲצָה וּגְבוּרָה, רוּחַ דַּעַת וְיִרְאַת יְהוָה' (ישעיה יא ב).

עוד ביאר הגר"א כאן שמה שפשוט אצלנו בתיקוני זוהר שכשאינ לומדים בחכמת הקבלה משיח מתאחר גם כן מבואר היטב במקום אחר בזוהר (ברעיא מהימנא - פ. נשא - דף קכד ע"ב): בהאי חבורא דילך דאיהו ספר הזהר... ובגין דעתידין ישראל למטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר - יפקון ביה מן גלותא ברחמי! (בחבור זה שלף שהוא ספר הזהר... שעתידים ישראל לטעם מעץ החיים שהוא ספר הזהר הנה - נצאו בו מהגלות!). אלמא, מדברי חז"ל שם משמע שזו ולא אחרת תהיה הסיבה שבעבורה נצא מן הגלות ברחמים - ואם לא, אזי יהיה זה בדרך של יסורים ונסיונות ר"ל!

באופן אחר לגמרי ביאר 'באר לחי ראי' מה שאמרו כאן בתיקונים: באותו זמן, 'ויזכור בי בשר המה' - דרוצה לומר שהקב"ה מלמד זכות עליהם בסוד 'אשר הרעותי' כביכול. כי התרשלותם בלימוד חכמת הקבלה הוא מחמת מיעוט הבנתם מצד חומר העכור כי הם בשר ודם וקרוץ מחומר, עכ"ל.

עם כל זאת, הגם שמצינו בדבריו לימוד זכות במה דמשווה אותם כשוגגים ולא כמזידים - סוף סוף הנזק נעשה בהתרשלותם הגם שהוא רק בגרמא או בשוגג. דהרי זהו גופא מטרת מאמר התיקונים שלנו שבא כאן לעורר עליו - דעל ידי התרשלותם הם מסלקים רוחו של משיח מן העולם. והגם שהם רק גרמא בנזיקין (כמו שכתב רמח"ל בדרך עץ חיים), מכל מקום מאמר התיקונים פה מזהיר שסוף סוף - אוי להם שגורמים עניות וחרב ובזה והרג ואבדן בעולם! גורמים דייקא.

ענף ד: דאלין אינוו דעבדין לאורייתא יבשה וכו' השתא מבאר: שאלו שאינם עוסקים בסתרי תורה הם שעושים את התורה 'יבשה' - ר"ל כאילו לא היה

אבל 'ולא אַענֶה' כי אומר הקב"ה: 'אני לא אענה אותם בתפילתם!'

וְכַךְ מִי שְׁגוּרִים שֶׁתִּסְתַּלַּק קְבֵלָה וְחִכְמָה מִתּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה וּמִתּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב דֵּהֵינּוּ מִי שְׁאוּמֵר שְׁאֵין צָרִיךְ לַלְמוּד אֲלֵא פֶשֶׁט וְגוּרִים שֶׁלֹּא יִשְׁתַּדְּלוּ בָהֶן - כְּלוּמֵר שֶׁעַל יְדֵי זֶה הוּא גוֹרֵם גַּם לְאַחֵרִים שֶׁלֹּא יִתְעַסְקוּ בַּחֲכָמַת הַקְּבֵלָה, וְלִכֵּן הֵם אוֹמְרִים שְׁאֵין אֱלֵא פֶשֶׁט בְּתוֹרָה וּבִתְלֻמוֹת - ר"ל שֶׁמִּכְחָשִׁים שִׁישׁ פְּנִימִיּוֹת וְסִתְרֵי תוֹרָה, בְּרֹדָאֵי כְּאֵלוֹ הוּא יִסְלַק אֶת הַמַּעֲיָן מֵאוֹתוֹ נֶהָר - נֶחֱשֵׁב לוֹ כְּאֵילוֹ הוּא מְסַלֵּק אֶת נְבִיעַת שִׁפְעַת הַחֲכָמָה וְהַבִּינָה מִן הַיְסוּד הַנִּקְרָא 'נֶהָר', וְעַל יְדֵי זֶה גוֹרֵם שֶׁנִּמְנַע הַשִּׁפְעָה גַּם מֵאוֹתוֹ גַּן - מִן הַמְּלָכוֹת הַנִּקְרָאוֹת 'גֵּן'. זֶה כְּמוֹ שְׂרָמוֹז בַּפְּסוּק 'אוֹר זָרַע לְצַדִּיק' (תְּהִלִּים צו יא) - וְהָרִי 'אוֹר' בַּגְּמַטְרִיא 'רֹד' (סוּד). ר"ל שֶׁעַל יְדֵי רֹזֵי הַתּוֹרָה הַיְסוּד הַנִּקְרָא 'צַדִּיק' מִתְּמַלֵּא אוֹר מִן הַמוֹחִין שֶׁהֵם 'זָרַע קוֹדֶשׁ', וְאִזּוֹ הוּא נוֹתֵנָם לַמְּלָכוֹת בְּסוּד זְרִיעַת הַיְחוּד.

לכך, אם ח"ו גורמים לסלק מן היסוד את טיפת היחוד אז אין אפשרות שיתייחדו 'זעיר אנפין' ונוקביה. לכן - אוי לו לזה האדם! טוב שלא נבָרָא בְּעוֹלָם וְלֹא יִלְמַד אוֹתָהּ תּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב וְתוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה - בּוֹדָאֵי הִיָּה עֵדִיף לוֹ שֶׁלֹּא בָא לְעוֹלָם בְּכָלֵל וְלֹא הִיָּה לוֹמֵד לֹא תּוֹרָה שֶׁבְּכֶתֶב וְלֹא תּוֹרָה שֶׁבְּעַל פֶּה! וּמִבְּאֵר הַטַּעַם - כִּי אִם הִיָּה עִם הָאָרֶץ שְׁאֵין רְאוּי לַלְמוּד קְבֵלָה לֹא הִיָּה פּוֹגֵם כָּל כַּךְ. אֲבָל מִי שֶׁלֹּמַד נִגְלוֹת הַתּוֹרָה וּמִכְחָשִׁים שִׁישׁ בַּה פְּנִימִיּוֹת וְנִסְתָּרוֹת הִרִי הוּא מְסַלֵּק הַשִּׁפְעָה שֶׁל הַיְסוּד. וְלֹא רַק זֹאת, אֲלֵא שֶׁנֶּחֱשֵׁב לוֹ כְּאֵלוֹ הַחֲזִיר הָעוֹלָם לְתַהוֹ וְנֶהָו לְפִי שֶׁמִּגְבִּיר אֶת הַקְּלִיפּוֹת (הַרְמוּזִים בַּפְּסוּק 'וְהָאָרֶץ הִתְהַה תְּהוֹ וְנֶהָו וְחִשָּׁף עַל פְּנֵי תְהוֹם') בַּעַת שֶׁהִנְהָר' וְהִגֵּן הֵם יֹכְשִׁים בְּעוֹנוֹתֵינוּ! וְלֹא רַק זֹאת, אֲלֵא וְגוֹרֵם עֲנֵי בְּעוֹלָם וְאָרֶץ הַגְּלוּת - כִּי אִם אֵין שִׁפְעָה בִּיְסוּד וּבִמְלָכוֹת, אִזּוֹ מֵאֵין יְהִיָּה שִׁפְעָה לְמַטָּה לְתַחְתּוֹנִים? וְלַעֲוֹמֵת זֹאת, מִי שֶׁלֹּמַד סִתְרֵי תוֹרָה מְקִיִּים אֶת הָעוֹלָם! ע"כ מִבִּיאֹר 'מִתּוֹק מִדְּבַשׁ' בְּתִיקוֹן מַג'.

ועתה נחזור לתיקון ל' שמהרח"ו בהקדמתו ואנו בביאורינו עוסקים בו כעת. בביאור הגר"א (כאן על תיקון ל') ביאר בזה הלשון: 'שאלו הם שעושים את התורה 'יבשה', דרצונו לומר 'יבשה' - כמו שנאמר: 'ועתה נפשנו יבשה' (במדבר יא ו). ועל ידי זה 'ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו וכו' (ירמיה ד כג) - דהיינו שבהתרשלותם מלעסוק בחכמת הקבלה הם פוגמים בכבוד התורה, ולכן מעלה הקב"ה עליהם בחינה של ביטול תורה דבגיניה כל הצרות הללו באים - כמו שאמרו בגמרא (בשבת לג.): 'בעון ביטול תורה חרב וביזה רבה, ודבר ובצורת בא, וכני אדם אוכלין ואינן שבעין...דכתיב: 'והבאתי עליכם חרב נוקמת נקם ברית' (ויקרא כו כה) - ואין ברית אלא תורה שנאמר: 'אם לא בריתי יומם ולילה' (ירמיה לג כה), עכ"ל הגר"א כאן על תיקון ל'.

ולקמן בביאורו לתיקון מג' פירש הגר"א מה שאמרו בתיקון ל' אצלנו: 'וגורמים שמסתלק מעין החכמה שהיא י' ממנה ונשארת ב' יבשה' - הענין, שקבלה הוא מעין החכמה שהיא י' שממנו יוצא

ה'נהר' (דהיינו יסוד של 'זעיר אנפין' הנקרא 'תורה שבכתב') וגם ה'גן' (דהיינו המלכות הנקראת 'תורה שבעל פה'). ומה שאמרו בתיקונים 'ונשארת ב' יבשה' ביאר הגר"א (שם): כאילו מחזיר את העולם לתהו ובהו - ר"ל לזמן שהעולם הוא בלא תורה ובלא משיח, דאינון גרמין דיזייל משיח! עכ"ל הגר"א. לכאורה יש להביא סמך למה שביאר הגר"א שאלו הם שעושים את התורה 'יבשה' על ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת (וכן קצת רמז למה שהשווה זה לבחינת ביטול-תורה) ממאמר חז"ל אחד הידוע לכל. בגמרא (בחיגיגה יב: ו- עבודה זרה ג:) אמר רבי לוי: כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רתמים, שנאמר: 'הקטפים מלוח עלי שיח ושרש רתמים לחמם' (איוב ל ד)! ופירש רש"י (במסכת ע"ז): הפוסק מדברי תורה - מי שעוסק בתורה ופוסק על דברי שיחה בטלה. מלוח - דברים לחלוחים! עכ"ל רש"י.

אלמא רש"י הבין שבמהותם דברי תורה הם דברים לחלוחים - ר"ל מלאים חיות ואינם כשאר דברי העולם הזה היבשים ביחס לדברי תורה. אם כן, פשיטא שמי שמוציא מדברי תורה את לחלוחיתם מראה בזה שהתורה חשובה בעיניו רק כשאר דברי עולם הזה - רחמנא ליצלן. ואכן, ממאמר זה מהתיקוני זוהר מוכח בהדיא שעל ידי התרשלותם מלעסוק בחכמת האמת הם עושים את התורה 'יבשה'!

גם בהמשך הקדמתו האריך מהרח"ו במילים אחרות בנידון זה של 'עושים את התורה יבשה' במה שכתב: 'זה אצלי פירוש המשנה (אבות ו ב) - 'אמר רבי יהושע בן לוי בכל יום ויום פת קול יוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת: אוי להם לפריות מעלבונה של תורה!' - כי בלי ספק בהיותם עוסקים בפשטיה ובספוריה לבדם היא לובשת בגדי אלמוניתה ושק הושפת פסותה וכל האמות יאמרו לישראל "מה דודך מדוד"? מה תורתכם מתורתנו? הלא גם תורתכם ספורים בהבלי העולם. אין עלבון תורה גדול מזה! ולכן אוי להם לפריות מעלבונה של תורה ואינם עוסקים בחכמת הקבלה שהיא נותנת כבוד לתורה - כי הם מאריכים הגלות וכל הרעות המתרגשות לבוא בעולם, פנזפר לעיל במאמר שהתחלנו בהקדמתנו זאת, עכ"ל מהרח"ו. וכמובן, כונתו למאמר התיקונים (תיקון ל') שאנו כעת עוסקים בו.

ובעזרת השם, אנו בביאורינו עוד עתידים לבאר נושא נרחב זה שנגע בו בביאור הגר"א במה שיסד שמניעת לומדי התורה מלעסוק בחכמת הקבלה נחשב לביטול-תורה ביאור נרחב בפני עצמו לקמן, דהרי גם רבינו מהרח"ו דן בפסוקים אלו שהזכיר כאן הגר"א. ובאמת, כבר התחלנו לעשות זאת לעיל במה שדנו לאורך ולרוחב על סיבת חורבן בית שני על פי חכמי הזוהר לאור מה שנתבאר בבבלי וירושלמי על פסוק 'על מה אבדה הארץ' - עיין שם. לעת עתה, כדי להשוות דעת מהרח"ו עם דברי הגר"א כאן במה שקישר בין ביטולה של לימוד תורת הקבלה עם חורבן הארץ והחזרתה לתהו ובהו

אינו דעבדו לאורייתא יבשה, ולא בעאן לאשתדלא בחכמה דקבלה, דגרמין דאסתלק נביעו דחכמה דאיהי י' מינה - ואשתארת ב' יבישה. וי לון דגרמין עניותא וחרבא וביזה והרג ואבדן בעלמא!

והאי רוח דאסתלק איהו רוח דמשיח פמה דאתמר. ואיהו רוח הקדש, ואיהו רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת יהו"ה (ישעיה יא ב).

פקודא תננינא: ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור' (בראשית א ג). ודא אהבה דאיהו אהבת חסד. הדא הוא דכתיב: 'ואהבת עולם אהבתך על פן משחתך חסד' (ירמיה לא ב). ועלה אתמר: 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' (שיר השירים ב ז). 'ראה אתקריאת מסטרא דשמאלא, ואהבה אתקריאת מסטרא דימינא.

אית יראה ואית יראה. אית אהבה ואית אהבה. יראה דדחיל בר נש לקודשא בריך הוא בגין דלא נחית מנכסוי, או בגין דלא ימותון בנוי בחיייו - אשתבח דאם הוה נחית מנכסוי

אילנא דחיי

נסתפק בהעתקת תמצית לשון מהרח"ו לקמן: וכאשר נשוב בתשובה לעסק מאהבה בחכמה הזאת יגאלו ישראל במהרה בימינו, אמן. שמוע שמעתי נאקת ירמיהו הנביא מתנודד ומתמרמר במר נפשו באמרו: "עד מתי אראה נס אשמעה קול שופר כי אויל עמי, אותי לא ידעו וגו' ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו וגו' ראיתי והנה הפרמל וגו' כי כה אמר השם שממה תהיה פל הארץ וכלה לא אעשה וגו' הציקתני רוח בטני" (ירמיה ד כא-כו)

לכאר פסוקים האלו הנאמרים באמת על ידי ירמיה הנביא עליו השלום בדרך נבואה על הדור האחרון הזה בהיותו מתמרר על ארץ גלותנו יותר משעורו. וזהו מה שכתוב "עד מתי אראה נס", הוא הנס והדגל של המשיח כנזכר בפרשת משפטים (דף קב), וזה לשונו: 'וייתון, נס דמשיח בן דוד!... וכנגד פת חכמי הפשט, אותם אשר הם מואסים לעסק בחכמת האמת הנקרא עץ החיים וחי עולם ועוסקים בספורים הפשטים בפשוטן בלבד, ואומרים שאין בתורה אלא הפשט בלבד - חס ושלום - אשר הוא נקרא עץ הדעת טוב ורע כנזכר לעיל, עליהם אמרו: "חכמים המה להרע ולהיטיב לא ידעו" (ירמיה שם כב)... וכנגד הפת הראשונה אמר "ראיתי את הארץ והנה תהו ובהו" - הם עמי הארץ... ומניחים חיי עולם היא התורה, כמו שאמר הכתוב: "אם לא בריתי יומם ולילה חקות שמים וארץ לא שמתי" (ירמיה לג כה), ומחזירים העולם לתהו ובהו... וכל זה גרם להם "פי אותי לא ידעו" ולא נתעסקו בתורה! עכ"ל מהרח"ו לקמן.

ענף ו: פקודא תננינא: ויאמר אלהים יהי אור, ויהי אור' וכו'. מצוה שניה היא מצות אהבה (דבריש תיקון זה התחיל כבר לכאר מצות יראה ועתה ממשיך עם ביאור מצות אהבה), וזה מרומז במה שכתוב: 'ויאמר אלהים יהי אור ויהי אור'. ומפרש כי 'אור' זו אהבה שהיא אהבת חסד. ר"ל כי יום הראשון הוא כנגד ספירת החסד הנקרא 'אור' והיינו מידת האהבה. זהו שכתוב: 'ואהבת עולם אהבתך על פן משחתך חסד' - הרי שאהבה וחסד הם ענין אחד, כי למי שלבו אוהבו עושה לו חסד. ועליה נאמר: 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' שהיא סוד השכינה הנקראת 'אהבה', ור"ל: אם תרצו להעלותה מן הגלות ולקשרה בחסד דבעלה 'זעיר אנפין' - שאז היא נקראת 'אהבה', אז תדעו לכם שדבר זה תלוי ב: 'עד שתחפץ' - דהיינו עד שיקיימו ישראל את המצוות מאהבה, ולא על מנת לקבל פרס אלא בחפץ וברצון. וביאר כי 'יראה' נקראת מצד השמאל - השכינה נקראת 'יראה' כשמקבלת את הגבורות מצד השמאל. ו'אהבה' נקראת מצד הימין - והשכינה נקראת 'אהבה' כשמקבלת את החסדים מצד ימין. (מ.מ)

ענף ה: והאי רוח דאסתלק איהו רוח דמשיח וכו'. והרוח הזו שמסתלקת - כמו שכתוב: 'רוח הולך ולא ישוב' (תהלים עח טז) היא רוח המשיח כמו שלמדנו (בווהר פ. נשא - דף קל ע"ב) שמשיח יזכה להארת רוח מחוטמא דעתיקא קדישא' - שהוא למעלה מכל הרוחות כמו שנתבאר. והיא רוח הקדש - ר"ל דזה הרוח ישרה על משיח על ידי המלכות הנקראת 'רוח הקודש', והיא רוח חכמה ובינה כמשמעו שמקור הרוח מתחיל מספירות חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה שמשם נמשך הרוח דרך ספירות חסד (דהיינו

ענף ז: אית יראה ואית יראה וכו'. עתה מפרש שני אופני אהבה ויראה. יש יראה ויש יראה - יש אהבה ויש אהבה. ומפרש: יראה שירא אדם מהקדוש ברוך הוא כדי שלא ירד מנכסיו דהיינו מפחד שאם יחטא או יורידנו הקב"ה מנכסיו ומעשרו, או כדי שלא ימותו בניו בחייו ר"ל - שירא לחטוא מחמת אהבת בניו. נמצא שאם היה יורד מנכסיו או אם ימותו בניו בחייו - שאם ח"ו יבא לו הדבר שהיה מפחד שלא יבואהו, אז הוא לא היה ירא ממנו עוד, משום שבטל הטעם ליראה. וכן, אם ומשום זה היה אוהב אותו - ר"ל שבשביל שהקב"ה הטיב עמו בבנים ונכסים היה אוהב את הקב"ה, ואם ח"ו היה יורד מנכסיו

או אם ימותון בניו בחיייו דלא הוה דחיל ליה, ובגין דא הוה רחים ליה. האי יראה ואהבה לא שוי ליראת יהו"ה ולא אהבה דיליה לעקרא. אבל רחימו ודחילו עיקרא דיליה בין טוב ובין פיש. ובגין דא אתקריאת האי יראה ואהבה על מנת לקבל פרס.

ובגין דא אמר קודשא בריך הוא (שם): 'השבועתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ' - דאיהו רחימו בלאו פרס,

אילנא דחיי

והוא המלאך מט"ט מקבל ומעלה את קיום המצוות של בני ישראל שהם עושים מאהבה על מנת לקבל פרס. וכן השכינה מצטערת ורוגזת תחת ו'שפחה פי תירש גבירתה' - כאשר השפחה שהיא בת זוגו של מט"ט מקבלת ומעלה את קיום המצוות שבני ישראל עושים מיראה על מנת לקבל פרס. במילים אחרות - השכינה מצטערת על שהמליכו את מלאך מט"ט במקום בעלה 'זעיר אנפין', ואת בת זוגו של מט"ט במקומה! (מ.מ.)

וכיון דאתינן להכא, נימא מילתא במהות השבועה הנ"ל שהזכירו בתיקוני זוהר אצלינו (בתיקון ל'), שנאמר: 'השבועתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה'. הרי לעיל פירשנו על פי ה'מתוק מדבש' דברי התיקוני זוהר הנ"ל באופן שאמר השם יתברך: השבעתי אתכם שתעוררו את השכינה הנקראת 'אהבה' להעלותה מהגלות ולקשרה בחד של בעלה 'זעיר אנפין'. ויש לשאול: איפה הושבענו בשבועה זו לתקן השכינה ולהעלותה מן הגלות - ובפרט לפי מה שידוע שכונת התיקוני זוהר בשורות אלו לעורר על החיסרון בלימוד הקבלה!?

אכן, סוד זה נתבאר במקום אחר בדברי הזוהר הקדוש בפרשת תרומה (דף קסא ע"ב). לכך הבאנו לשון הזוהר שם עם פירוש (בעיקר על פי 'מתוק מדבש'): בשעתא דסליק ברעותא דקודשא בריך הוא למברי אדם, קאים קמיה בדיוקניה וקיומיה, כמה דאיהו בהאי עלמא. ואפילו כל אינון בני עלמא, עד לא ייתון בהאי עלמא בלהו קיימין בקיימיהו ובתקונייהו כגוונא דקיימין בהאי עלמא, בחד אוצר דתמן כל נשמתין דעלמא מתלבשין בדיוקניהו.

פירוש: בשעה שפעלה ברצונו של הקדוש ברוך הוא לברא את האדם, עמד אדם הראשון לפניו בדמותו וקיומו - דהיינו בצלמו, שהוא לבוש הנשמה בעולם הזה (רידוע שנשמת האדם גבוהה מדי להתישב בגוף הגשמי העכור, ולכן חייבת להתלבש קודם לכן בלבוש רוחני אמצעי הנקרא 'צלם'). וכאן מבואר שגם בגן עדן מלובשת הנשמה בצלם ההוא כמו שהוא בעולם הזה - כי הצלם נותן צורה לגוף בעולם הזה. עכשיו מבאר הזוהר שכמו שהיה כן אז בזמן בריאת אדם הראשון, אפלו כל אותם בני העולם שהם נשמות ישראל עוד טרם בואם לעולם הזה כלם עומדים בתקונם וקיומם - כלומר בצלם של נשמתם כמו שעומדים בעולם הזה. ומקום מציאות הנשמות הוא באוצר אחד ששם כל נשמות העולם מתלבשות בדמותיהן שיהיה להם בעולם הזה. ועל 'אוצר' זה רמזו רבותינו במסכת

ומתו בניו אז היתה נפסקת אהבתו להקב"ה - דבטל הטעם לאהבה.

השתא מבאר: היראה והאהבה הללו - מי שיש לו כלפי הקב"ה רק יראה ואהבה כאלו לא שם את יראת יהו"ה ואת האהבה שלו לעיקר. אלא, העיקר אצלו וכל כונתו היא על מנת לקבל פרס. אבל אהבה ויראה העיקר שלו - ר"ל העיקר באהבת ויראת השם הוא בין טוב ובין רע, דהיינו - בין כאשר טוב לו בעולם הזה ובין כאשר רע לו ח"ו. כי רק אז מראה שאינו עובד את השם בשביל תועלת עצמו אלא בשביל השכינה, ומשום זה נקראות המדרגות הקודמות שהזכרנו מקודם יראה ואהבה על מנת לקבל פרס - כמו שהסברנו, שאינו עושה אלא לתועלת עצמו ולא לתיקון השכינה. (מ.מ.)

ענף ח: ובגין דא אמר קודשא בריך הוא וכו'. ומשום זה - משום אהבת השם האמיתית אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: 'השבועתי אתכם בנות ירושלם בצבאות או באילות השדה, אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' - אמר השם: השבעתי אתכם אם תעוררו (ר"ל שתעוררו) את השכינה הנקראת 'אהבה' להעלותה מהגלות ולקשרה בחד של בעלה 'זעיר אנפין' עד שתחפץ - ר"ל עד שיקיימו ישראל את המצוות מאהבה בחפץ ורצון טוב, שהיא אהבה בלי פרס - כלומר, שלא על מנת לקבל פרס. שאם יעוררו את השכינה להעלותה מן הגלות בלא אהבה אמיתית להשם, אז ח"ו יתקיים מה שכתוב: 'ולקחתי אתכם אחד מעיר ושנים ממשפחה' (ירמיה ג יד) - ולא גאולה שלמה. אבל, אם יתקנו את השכינה הקדושה בלימוד בספר הזוהר אז יבא משיח ועמו תבא גאולה שלמה, וברחמים - כמו דאמר ליה אליהו לרשב"י (ברעיא מהימנא פרשת נשא - דף קכו): ובגין דעתידין ישראל לטעם מאילנא דחיי דאיהו האי ספר הזהר יפקון ביה מן גלותא ברחמי! (פירוש: ומשום שעתידים ישראל לטעם מעץ החיים שהוא ספר הזהר הזה יצאו בו מהגלות ברחמים).

בדרך אחרת יש לפרש מה שכתוב 'עד שתחפץ' - דהיינו: עד שהוא יחפץ - כלומר עד שיחפוץ הקב"ה ביראה ואהבה של בני ישראל. ומתי יהיה זה? כאשר הם עושים ולא על מנת לקבל פרס! ומבאר שזה משום שיראה ואהבה על מנת לקבל פרס היא של שפחה ועבד - יראה ואהבה כאלו מתקבלות ועולות על ידי העבד שהוא המלאך מט"ט ועל ידי השפחה שהיא בת זוגו - ולא על ידי הקב"ה והשכינה. ועל זה נאמר: 'ותחת שלוש רגזה ארץ וגו'. ר"ל 'ארץ' הוא כנוי להשכינה, ואומר הפסוק שהשכינה מצטערת ורוגזת 'תחת עבד פי ימלוך' כאשר העבד

וְלֹא עַל מַנְתָּ לְקַבֵּל פְּרָס. דִּירָאָה וְאַהֲבָה עַל מַנְתָּ לְקַבֵּל פְּרָס - אֵיחֵי שְׁלֵשׁ שְׁפָחָה! וְתַחַת שְׁלֵשׁ רַגְזָה אֶרֶץ... תַּחַת עֶבֶד בִּי יִמְלֹךְ... וְשִׁפְחָה בִּי תִירֵשׁ גְּבִירְתָּהּ! (משלי ל כא-כג).

אילנא דחיי

מתיחד עם המלכות ומשפיע על ידי זה למטה עד סוף כל העולמות. כלומר, בידעו סודות התורה ידע איך לייחד קודשא בריך הוא ושכינתיה.

ממשיך הזוהר - הָדָא הוּא דְכִתְיִב: 'אַתָּה הָרְאֵת לְדַעַת' (דברים ד לה) - אֲתַחְזִיאַת עַל יָדָא דְהָהוּא מְמַנָּא קָמִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא. לְדַעַת, לְמַנְדַּע, וְלֹאסְתַּפְּלָא בְּהַאי עֲלָמָא בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא, בְּרִזָּא דְאוּרִייתָא. וְכֹל מֵאֵן דְהָוָה בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁתְּדַּל בְּאוּרִייתָא לְמַנְדַּע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְלֹא אַתְּבְרִי, דְהָא בְּגִין דָּא אֵייתִי לֵיהּ קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְבַר נֶשׁ בְּהַאי עֲלָמָא.

פירוש - זהו שְׁפָתוֹב: 'אַתָּה הָרְאֵת לְדַעַת'. רוצה לומר: אתה בהיותך נשמה כבר הָרְאִיתָ עַל יְדֵי אוֹתוֹ הַמְּמַנָּה לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְפָנֵי יִרְדַּתְךָ לְעוֹלָם. 'לְדַעַת' - והטעם שְׁהָרְאִיתָ הוּא כְּדֵי לְדַעַת וְלַהֲסַתְּפַל בְּעוֹלָם הַזֶּה בְּסוּד הָאֵמוּנָה עַל יְדֵי הַלִּימוּד בְּסוּדוֹת הַתּוֹרָה וְאוֹפְנֵי תִיקוּן הַשְׂכִּינָה וַיְחוּדָה עִם בַּעֲלָהּ. מְסִיִּים הַזֶּהוּ: וְכֹל מִי שֶׁהָיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הִשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה לְהַפְּיֹרוֹ יִתְבַּרַךְ וְאֵת יַחּוּדוֹ בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת - טוֹב לוֹ שְׁלֹא נִבְרָא מִתְחִילָה וְלֹא נוֹלַד בְּעוֹלָם הַזֶּה, שְׁהָרִי בְּשִׁבְלֵי זֶה הִבְיֵא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֵת הָאָדָם לְעוֹלָם הַזֶּה! עַכ"ל הַזֶּהוּ וּפִירוּשׁוֹ.

הרי לנו איך שכל אחד ואחד מאיתנו מושבע ועומד עוד לפני בואו לעולם הזה להשתדל (לפי יכולתו) לדעת בסודות התורה. דעל ידי ידיעה זו יגרום ליחוד קודשא בריך הוא ושכינתיה והעלתה מאשפות הגלות. ואולי גם על סוד זה רמזו רבותינו ז"ל במסכת נדה דף ל ע"ב באומרם: 'ואינו יוצא משם עד שמשביעין אותו', שנאמר: 'כי לי תכרע כל ברך תשבע כל לשון'... 'תשבע כל לשון' - זה יום הלידה, שנאמר 'נקי כפים ובר לבב אשר לא נשא לשוא נפשו (בפסוק כתוב 'נפשי') ולא נשבע למרמה'. ומה היא השבועה שמשביעין אותו? תהי צדיק ואל תהי רשע.

עד כאן ביארנו בשם המפרשים את מאמר התיקוני זוהר (מתיקון ל') שהעתיק מהרח"ו בפירקין לראיתו לסיבת אורך גלותינו המרה שעבורה פתח בחקירתו בתחילת ההקדמה. הרי במאמר זה מתיקון ל' מוכח דסיבת אריכות הגלות היא משום התרשלות תופסי התורה מלתקן תיקוני השכינה הקדושה על ידי העסק לשמה בתורת הקבלה.

נדה (דף יג-): 'אין בן דוד בא עד שיכלו כל הנשמות ש'בגוף', שנאמר: 'כי לא לעולם אָרִיב וְלֹא לְנֶצַח אֶקְצוֹף, כִּי־רוּחַ מִלְּפָנַי יַעֲטוּף וְנַשְׂמוֹת אֲנִי עֹשִׂיתִי' (ישעיהו נז טז).

ממשיך הזוהר: וּבְשַׁעֲתָא דְזְמַיְנִין לְנַחְתָּא בְּהַאי עֲלָמָא, קָרִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְחַד מְמַנָּא דִּי מְנִי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּרִשׁוּתִיהּ כֹּל נִשְׁמַתִּין דְזְמַיְנִין לְנַחְתָּא לְהַאי עֲלָמָא, וְאָמַר לֵיהּ: זִיל אֵייתִי לִי רוּחַ פְּלוּנִי. בְּהַאי שַׁעֲתָא אַתִּיאָה הָיְתָא נִשְׁמַתָּא, מִתְּלַבְּשָׁא בְּדִיקוּנָא דְהַאי עֲלָמָא, וְהָהוּא מְמַנָּא אַחְזִי לֵהּ קָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא.

פירוש: וּבְשַׁעֲתָא שְׂמֻזְמָנִים וּמוֹכְנִים הַנִּשְׂמוֹת לְרַדְתָּ לְעוֹלָם הַזֶּה, קוּרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַמְנָה אַחַד שְׂמֻנָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַפְּקִיד בְּרִשׁוּתוֹ אֵת כֹּל הַנִּשְׂמוֹת הַעֲתִידוֹת לְרַדְתָּ לְעוֹלָם הַזֶּה, וְאָמַר לוֹ: 'לֵךְ תְּבִיא לִי רוּחוֹ שֶׁל פְּלוּנִי. בְּאוֹתָהּ שַׁעֲתָא בָּאָה אוֹתָהּ נִשְׂמָה מְלַבְּשֵׁת בְּדָמוֹת שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁהוּא הַצֶּלֶם הַנ"ל, וְאוֹתוֹ מְמַנָּה מֵרָאָה אוֹתָהּ לְפָנֵי הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא.

ממשיך הזוהר: קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמַר לֵהּ, וְאוֹמֵי לֵהּ דְכַד תִּיחַת לְהַאי עֲלָמָא דְתַשְׁתַּדַּל בְּאוּרִייתָא לְמַנְדַּע לֵיהּ, וְלְמַנְדַּע בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא. דְכֹל מֵאֵן דְהָוִי בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹא אֲשַׁתְּדַּל לְמַנְדַּע לֵיהּ, טַב לֵיהּ דְלֹא יִתְבְּרִי. בְּגִין כֶּף אַתְחַזִּי קָמִי מְלָפָא קְדִישָׁא - לְמַנְדַּע בְּהַאי עֲלָמָא, וְלֹאֲשַׁתְּדַּל בֵּיהּ בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא, בְּרִזָּא דְמַהִימְנוּתָא.

פירוש: אַז הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹמֵר לֵהּ מַה תַּפְקִידָה וְתַכְלִיתָה בְּעוֹלָם הַזֶּה, וּמִשְׁבִּיעַ אוֹתָהּ שֶׁשֶׁשְׁתַּדַּר לְעוֹלָם הַזֶּה שֶׁתַּשְׁתַּדַּל בְּתוֹרָה לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ וַיְחַדְדוֹ וְלְדַעַת אֵת סוּד הָאֵמוּנָה - שֶׁהֵם הַקְּדוּמוֹת הַסּוּדוֹת לְפָרֵשׁ עַל יְדֵם סַתְרֵי תוֹרָה, דְהוּא חֶלֶק הַתּוֹרָה הַמְּרוּצָה לְמַעֲלָה יוֹתֵר מֵהַכֹּל. וּמְבַאֵר: שְׁפַל מִי שֶׁהָיָה בְּעוֹלָם הַזֶּה וְלֹא הִשְׁתַּדַּל לְדַעַת אוֹתוֹ יִתְבַּרַךְ וְאֵת יַחּוּדוֹ בְּכֹל הָעוֹלָמוֹת - טוֹב לוֹ שְׁלֹא יִבְרָא מִתְחִילָה וְלֹא יַעֲנֵשׁ עַל כֵּךְ. דְהָרִי מְשׁוּם כֶּף נִרְאָת הַנִּשְׂמָה לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ הַקְּדוֹשׁ עַל יְדֵי הַמְּמוּנָה הַנ"ל לְפָנֵי יְרִידָתָהּ לְעוֹלָם - כְּדֵי שֶׁתִּשְׂגֵי אֵת יַחּוּדוֹ יִתְבַּרַךְ מִתְחִילָה. וּבִזְכוּת זֶה תַתְּעוֹרֵר הַנִּשְׂמָה לְדַעַת וּלְגָרוּם אֵת יַחּוּדוֹ יִתְבַּרַךְ עִם שְׂכִינָתוֹ הַקְּדוּשָׁה בְּהִיּוּתָהּ בְּעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹאֲשַׁתְּדַּל בְּקוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא בְּסוּד הָאֵמוּנָה - שֶׁהוּא הַסּוּד אִיךְ שׁוֹעִיר אֲנַפְיָן הַנִּקְרָא הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא

הַרְשָׁב"י קוֹבַע: בְּסִפְרוֹ הַזֶּה יַצְאוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִגְּלוּת בְּרַחֲמִים

מְחַפְּשִׁים מְפִיצִים לְמַלְיוּנֵי דְפִי הַזוּהַר בְּכֹל הָעוֹלָם מְחַפְּשִׁים תּוֹרְמִים לְהַדְּפִיס מִלְיוּנֵי דְפִי הַזוּהַר לְחִלְקָם ל-15 מְלִיוֹן יְהוּדִים בְּחֻנָּם.

הָאֵם יֵשׁ מְחַשְׁבֵי שְׂיֹכֵל לְחַשְׁבֹן אֵת הַזְכוּת הַגְּדוּלָה שְׂיֹכֵלִים לְזְכוּת בְּכֶסֶף קֶטָן?

סוד הגאולה

בראשית תנ"ך - תקון צ"ג מתקוני זוהר השלם והעבואר
(זוהר הקדוש דף פ"ב ע"א)

א. הפנים צועקים שמע ישראל ואין קול ואין עונה

בראשית, שם את"ר יב"ש, וזהו נהר יחרב ויבש, (שם ה), באותו זמן שהוא יבש והיא יבשה, צוחים הפנים למטה ביחוד ואומרים שמע ישראל, ואין קול ואין עונה. זהו שפתוב (משלי א כח) אז יקראני ולא אענה.

ב. הלומד רק תורת הנגלה טוב לו שלא נברא כלל בעולם

וכך מי שגורם שתסתלק קבלה וחקמה מתורה שבעל פה ומתורה שבכתב, וגורם שלא ישתדלו בהו, ואומרים שאין אלא פשט בתורה ובתלמוד, בודאי כאלו הוא יסלק את המעין מאותו נהר ומאותו גן. אזי לו, טוב שלא נברא בעולם ולא ילמד אותה תורה שבכתב ותורה שבעל פה, שנחשב לו כאלו החזיר העולם לתהו ובהו, וגורם עני בעולם וארץ הגלות.

ג. אם מתחיל ללמוד היום זוה"ק מתקן את העבר שלא למד

ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ דשא וכו' (בראשית א יא), אמר רבי אלעזר: אבא, והרי קרא לו יבשה, מאיפה תדשא הארץ? אמר לו: בני, כך למד תשובה לכל בני העולם, שאם אדם יחזר בתשובה, מוריד לה המעין שהסתלק, ומה שהיתה יבשה קורא לה ארץ, ולנהר שהיה חרב ויבש קרא לו מקוה המים וימים, זהו שפתוב (שם י) ויקרא אלהי"ם ליבשה ארץ ולמקוה המים קרא ימים. באותו זמן שנקראת ארץ, מה כתוב בו? ויאמר אלהי"ם תדשא הארץ, להוציא זרעים ופרות שהן נשמות, (דף פב ע"ב) כל אחד למינהו, אלו הנשמות שנגזרו מכפא כבודו, ואלו רוחות שנגזרו ממלאכים, ואלו הנפשות שנגזרו מהאופנים, כל אחד הוציא למינהו את כל אחד פראוי. עץ פרי - זה תלמיד חכם, עשה פרי - זו בת זוגו, לכל אחד פראוי (כל אחד הוציא למינו).

ד. הת"ח שנשמתו גדולה, פוגם יותר אם אינו לומד זוהר

ועוד, עץ פרי - זה העמוד האמצעי, עשה פרי - זה צדיק, אשר זרעו בו על הארץ - זו השכינה, שכל הזרעים נכללים בה, וכאן המצוה של פריה ורביה, לעשות פרות וזרעים, זהו שפתוב לא תהו בראה לשבת יצרה, ומי שמתבטל מפריה ורביה, כאלו החזיר את אותה ארץ יבשה, ומזנע ממנה ברכות, כל אחד לפי דרגתו, מי שפוגם למטה פוגם למעלה את המקום שנגזרה נשמתו.

הגה"צ רבני העדה החרדית פסקו, [תשס"ב-תשס"ד] לקבע שיעור קבוע בספר זוהר, עמוד אחד בכל יום, שהוא פתרים בפני הפרענות לבטל גזרות קשות וחלאים רעים, ולהשפיע שפע קדש ברכה רבה רפואות וישועות עד בלי די.
הגה"צ חברי בית דין צדק העדה החרדית, ועוד: הגאב"ד רבי משה אריה פריינד, רבי ישראל משה ווישניסקיא, רבי ישראל יעקב פישור, רבי בנימין ראבינאוויטש, רבי מאיר בראנדסארבער, רבי משה הלפרשטאם, רבי יחיאל פישל אייזנבאד, רבי דניאל פריש, זיעוכ"א - וקהקדיל בין חיים לחיים הגה"צ: הגאב"ד רבי יצחק טוביה ווייס גאב"ד ירושלים, רבי משה שטרנבוך, ראב"ד, רבי אברהם יצחק אילמן, הגה"צ פוסק הדור רבי שמואל הלוי וואזנער, רבי יוסף לייבמן, רבי יעקב מאיר שקטר שליט"א, ועוד, (אור הזוהר).

